

www.turkishstudies.net/economy

Turkish Studies - Economics, Finance, Politics

eISSN: 2667-5625

Research Article / Araştırma Makalesi

INTERNATIONAL
BALKAN
UNIVERSITY
Sponsored by IBU

Sosyal Hizmet Öğrencilerinin Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutumları*

Attitudes of Social Work Students About Gender Roles

Resul Duran** - Hüseyin Doğan***

Abstract: The aim of this study is to determine the attitudes of students studying in social work formal education programs towards gender roles. The problem of the research is the social work students' attitudes towards gender equality. Ethical approval necessary prior to proceeding with the data collection phase of the research has been obtained. Students studying in social work formal undergraduate programs in Turkey participated in the study, which was conducted with the quantitative method. A questionnaire was used as a data collection tool in the research. The questionnaire consists of socio-demographic questions prepared by the researchers and the Gender Roles Attitude Scale (TCRT) developed by Zeyneloğlu and Terzioğlu (2011). 83,9% of the students participating in the study were female and 16,1% were male. The average age of the students is 21.475, their monthly average individual income is 1155,78, their overall grade point average is 76,55. The average of the answers given by the students to the scale was 160,87, and this value showed that the students had a high gender equality attitude. When the gender-based distribution of the students' scores from the gender role attitude scale was examined, it has been determined that the positive attitudes of female students towards gender roles are significantly higher than that of men. When the distribution of gender roles attitude scale scores based on age groups, class level, and income level was examined, no statistically significant difference was found in any of the other variables except class level. As students' educational level advances, their positive attitudes toward gender equality also increase. Although social culture has a high impact on perceptions, university education is an important determinant of providing a more egalitarian approach to people's gender roles.

Structured Abstract: Social work is a professional work that includes service to individuals, families, groups and communities in general, and efforts to strengthen the capacities of these segments, increase their social functionality and general well-being. Gender characterizes a concept with biological and social aspects. Biological sex characterizes a concept that is built in the form of physiological and genetic characteristics of the person from birth, while the roles that culture and society offer to the person are defined, the meanings and

* Çalışma öncesi Muş Alparslan Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'ndan gerekli onay alınmıştır (Evrak tarih ve sayı numarası: 04/06/2020-E.6226).

** Sorumlu Yazar: Öğr. Gör. Dr., Hakkari Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Çocuk Bakımı ve Gençlik Hizmetleri

Corresponding Author: Lecturer Dr., Hakkari University, Vocational School of Health Services, Child Care and Youth Services

ORCID 0000-0002-7149-834X

resuldurannn@gmail.com

*** Öğr. Gör., Muş Alparslan Üniversitesi, Bulanık Meslek Yüksekokulu, Sosyal Hizmet ve Danışmanlık

Lecturer, Muş Alparslan University, Bulank Vocational School, Department Of Social Service and Counseling

ORCID 0000-0002-0375-8437

shuhuseyindgn@gmail.com

Cite as/ Atıf: Duran, R. & Doğan, H. (2023). Sosyal hizmet öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları.

Turkish Studies-Economy 18(4), 1367-1380. <https://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.68388>

Received/Geliş: 16 February/Şubat 2023

Checked by plagiarism software

Accepted/Kabul: 28 December/Aralık 2023

© Yazar(lar)/Author(s) | CC BY-NC 4.0

Published/Yayın: 30 December/Aralık 2023

expectations that are socially ascribed to the person. Social work, whose main goal is to protect human rights, realize social justice and fight against all kinds of inequality, also fights against gender inequality. The aims of the social work discipline are to empower women who face the problem of gender inequality and face sanctions in this direction, to increase their social functionality, to meet their needs, to solve the problems they face and to increase their general welfare.

The subject of this study is what kind of gender equality attitude social work students have. The problem of the research is defined that, what is the gender equality attitude of social work students? in the form. The aim of the study is to determine the attitudes of the students studying in the department of social work towards gender roles shaped by the culture of the society. Social work education includes gender-oriented courses in its curriculum in order to raise awareness about social roles, change attitudes and as a result, change behavior and approach this issue sensitively. For this reason, this study is especially important in terms of determining whether there is any difference in the attitudes of social work students who take gender-based courses compared to other students in other studies.

Ethical approval necessary prior to proceeding with the data collection phase of the research has been obtained. Students studying in social work undergraduate programs in Turkey participated in the study, which was conducted with the quantitative method. A questionnaire was used as a data collection tool in the research. The questionnaire consists of socio-demographic questions prepared by the researchers and the Gender Roles Attitude Scale (TCRT) developed by Zeyneloğlu and Terzioğlu (2011). The population of the research consists of students studying in social work undergraduate programs in Turkey. Statistical analysis of the data was made with the SPSS 22.0 program. The data obtained from Google Forms were transferred to the SPSS program with the help of an Excel file. Then, statistical analyzes such as independent sample t-test, frequency analysis, mean and standard deviation were performed in line with the purpose of the study.

83,9% of the students participating in the study were female and 16,1% were male. The mean age of the students is 21,475 and the standard deviation is 2,213. Its monthly average individual income was determined as 1155,78 TL and its standard deviation as 2022,86. GPA was determined as 76,55 and standard deviation as 11,41. The average of the answers given by the students to the scale was 160,87, and the standard deviation for this value was 18,43. This value showed that students have a high gender equality attitude. When the gender-based distribution of the scores of the students from the gender role attitude scale was examined, it was determined that the attitudes of female students towards gender roles were significantly higher than that of men ($p < 0.05$). Factors such as the problems faced by women as a result of gender inequality, the high level of respect for differences, and the high level of love expressions attributed to the female gender can enable women to have more positive and egalitarian attitudes towards gender. When the distribution of gender roles attitude scale scores based on age groups, class level, and income level was examined, no statistically significant difference was found in any of the other variables except class level ($p > 0,05$). As one moves from the lower classes to the upper classes, the attitude towards gender equality increases. Although social culture has a high impact on perceptions, university education is an important determinant of providing a more egalitarian approach to people's gender roles. Indeed, studies show it. Studies have shown that especially gender-based courses ensure that students' gender attitudes are more egalitarian. In general, the results of the research are important in terms of measuring and revealing the gender equality attitudes of the students studying in the social work department, which has gender-based courses. For this reason, it is recommended that students be made aware of this issue by carrying out studies to increase their awareness and that the curriculum should be updated in a way that is based on gender equality.

Keywords: Social work, Gender roles, Women, Social inequality, Gender.

Öz: Bu çalışmanın amacı, sosyal hizmet örgün öğretim programlarında öğrenim gören öğrencilerin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarını belirlemektir. Araştırmanın sorunsalı, sosyal hizmet öğrencilerinin toplumsal cinsiyet eşitliği tutumunun ne yönde olduğudur. Araştırmanın veri toplama aşamasına geçmeden ihtiyaç duyulan etik onay alınmıştır. Nicel yöntem ile yapılan çalışmaya, Türkiye’de sosyal hizmet örgün lisans programlarında öğrenim gören öğrenciler katılmıştır. Araştırmada veri toplama aracı olarak anket kullanılmıştır. Anket araştırmacılar tarafından hazırlanan sosyo-demografik sorular ile Toplumsal Cinsiyet Rollerini Tutum Ölçeği’nden oluşmaktadır. Çalışmaya katılan öğrencilerin %83,9’u kadın, %16,1’i erkektir.

Öğrencilerin yaş ortalaması 21,47, aylık ortalama bireysel geliri 1155,78, genel not ortalamaları 76,55'dir. Öğrencilerin ölçeğe verdiği yanıtların ortalaması 160,87 bulunmuş ve bu değer öğrencilerin yüksek bir toplumsal cinsiyet eşitliği tutumuna sahip olduğunu göstermiştir. Öğrencilerin toplumsal cinsiyet rolleri tutum ölçeğinden aldıkları puanın cinsiyet bazlı dağılımı incelendiğinde, kadın öğrencilerin toplumsal cinsiyet rollerine yönelik olumlu yöndeki tutumlarının erkeklere göre anlamlı derecede yüksek olduğu belirlenmiştir. Toplumsal cinsiyet rolleri tutum ölçeği puanlarının yaş grupları, sınıf düzeyi, gelir düzeyi bazlı dağılımı incelendiğinde, sınıf düzeyi hariç diğer değişkenlerin hiçbirinde istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır. Öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıf düzeyi yükseldikçe toplumsal cinsiyet eşitliği tutumları da yükselmektedir. Toplumsal kültürün algılar üzerinde etkisi yüksek olmasına karşın üniversite öğrenimi, kişilerin toplumsal cinsiyet rollerine karşı daha eşitlikçi bir yaklaşım sağlaması önemli bir belirleyicidir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal hizmet, Toplumsal cinsiyet rolleri, Kadın, Toplumsal eşitsizlik, Toplumsal cinsiyet.

Giriş

Sosyal hizmet, belirli bir disiplin içinde bireylere, ailelere, gruplara ve topluluklara hizmeti kapsayan, bu kesimlerin kapasitelerini güçlendirme, sosyal işlevselliklerini ve genel refah düzeylerini artırma çabalarını yürüten mesleki bir çalışmadır (Zastrow, 2018, s. 6). Evrensel insan hakları ve toplumsal adalet temelinde çalışmalar yapan sosyal hizmet, özellikle risk altındaki kişilerin, refaftan aldıkları payı, toplumsal işlevselliklerini ve katılımlarını arttırmaya yönelik müdahalelerde bulunan bir disiplindir (Duran & Çetin, 2020, s. 332). Kültürel, sosyal, politik, ekonomik gibi farklı geçmişlere sahip bireylerin problem çözme ve problemlerle baş etme mekanizmalarını arttırarak kendi yaşamları ile ilgili en iyi seçeneği seçmeleri noktasında güçlenmelerine katkıda bulunmak, sosyal hizmet mesleğinin amaçlarındandır. Bu amaç, her bireyin doğuştan kıymetli bir varlık olduğu ilkesine dayanmakta ve bununla birlikte dil, etnik köken, mezhep, toplumsal cinsiyet gibi hususlara duyarlı olmayı gerektirmektedir. İnsanlar, bu gibi özellikler sebebiyle toplum içerisinde birçok problemle karşılaşmaktadır (Cankurtaran & Beydili, 2016, s. 2). Bu problemlerden önemli bir tanesi de kuşkusuz ki toplumsal cinsiyet eşitsizliğidir.

Cinsiyet, biyolojik ve toplumsal yönleri olan, hem sosyal bilimlerde hem de sağlık bilimlerinde çok sayıda çalışmaya konu olmuş bir kavramı nitelemektedir. Biyolojik olarak cinsiyet, kişinin doğuştan itibaren sahip olduğu er (male), dişi (female) biçimindeki fizyolojik ve genetik özellikleri tanımlamaktadır (Cherry, 2005, s. 157). Toplumsal olarak cinsiyet ise, kültürün ve toplumun kişiye sunduğu roller, sosyal olarak yüklediği anlamlar ve beklentiler bağlamında erkek (man), kadın (woman) biçiminde inşa edilen bir kavramı nitelemektedir (Connell, 1998; Bhasin, 2003; Vatandaş, 2011, s. 30). Toplumsal cinsiyet genel olarak, erkek ve kadınlar arasındaki kültürel ve toplumsal olarak yaratılan farklılıkları ifade etmektedir (Giddens, 2008, s. 505). Toplumsal cinsiyet, bu iki cinsiyetin kültürel ve toplumsal olarak algılanmasına ve davranış biçimlerine ilişkin rolleri, yargıları ve değerleri açıklamaya yönelik oluşturulmuş çok boyutlu bir kavramdır (Kottak, 2002; Altınova & Duyan, 2013). Erkek ve kadınlar arasındaki biyolojik farklılıklar neticesinde meydana gelen kültürel ve sosyal değerlerin oluşturduğu farklılıkları ortaya koymaktadır (Savaş, 2018, s. 5; Demir, 2020, s. 2). Erkek ve kadına kültürel açıdan uygun görülen sorumluluklar, davranışlar ve kişilik özellikleri topluma ait 'toplumsal cinsiyet kalıp yargıları'na dönüştürülmektedir (Zeyneloğlu, 2008). Toplumsal cinsiyete ait kalıp yargıları, tutum, davranış, inanç, kişisel özellikler gibi çok sayıda bileşene sahiptir (Deaux & Lewis, 1984). Toplumsal cinsiyet, dinamik bir kavram olup toplumun kültüründen etkilenmekle birlikte aynı kültür içerisinde bulunan farklı sosyal grupların değerlerinden de etkilenmektedir (Oakley, 1985; Bhasin, 2000). Bu yönüyle, erkek ve kadınların toplumdaki rolleri, doğal bir iş bölümünden ziyade toplumun kültürü tarafından belirlenen ve zaman içerisinde değişebilen özellikte olduğu görülmektedir (Aksoy, 2006).

Toplumun kültürü tarafından cinsiyetlere yüklenen toplumsal cinsiyet rolleri, toplumsal cinsiyetin önemli boyutlarından biri olup cinsiyetlere yüklenen davranışları ve özellikleri

tanımlamaktadır (Dökmen, 2009). Toplumsal cinsiyet rolleri genel olarak geleneksel ve eşitlikçi olmak üzere iki ana grupta sınıflandırılmaktadır. Geleneksel roller çerçevesinde her iki cinsiyete farklı sorumluluklar yüklenmektedir. Kadın cinsiyet rollerinde genel olarak kadınlardan beklenen sorumluluklar, hane fertlerine bakma ve ev işlerini yapmadır. Erkek cinsiyet rollerinde ise erkeklerden beklenen sorumluluklar, iş hayatında çalışıp eve ekonomik yönden sahip çıkma, evin tamirat işlerini halletme ve genel olarak evi geçindirme, hane halkı reisliği yapma gibi sorumluk ve görevler verilmektedir. Kadınlara edilgen ve pasif bir rol, erkeklere ise etken ve aktif bir rol uygun görülmektedir. Ayrıca evlilik süresince bu iki cinsiyetin bu rolleri sürdürmeleri beklentisi evlilik cinsiyet rollerini oluşturmaktadır. Eşitlikçi roller içinde ise erkek ve kadının çalışma, karar alma, hizmetleri elde etme, fırsatları kullanma, evi geçindirme, bakım sağlama gibi neredeyse tüm alanlarda eşit olarak sorumluluk ve görevleri bulunmaktadır. Toplumsal cinsiyet eşitliğini oluşturmak için; erkek ve kadınlara eşit muamelede bulunma, kadınların karşılaştıkları problemler göz önünde bulundurularak onlara yönelik pozitif ayrımcılık yapma ve toplumsal cinsiyet eşitliğini politikalara ve ana planlara yerleştirme gibi temel yaklaşımlar uygulanabilmektedir (WHO, 1998; Akın & Demirel, 2003; Burger, 2006; Zeyneloğlu & Terzioğlu, 2011, s. 410). Toplumsal cinsiyet rolleri genel olarak, topluma ait olan kalıp yargılar yoluyla üretilip pekiştirilmekte ve gelecek nesillere aktarılmaktadır (Zeyneloğlu, 2008).

Toplumsal cinsiyet kalıp yargıları, erkeklere ve kadınlara ilişkin geleneksel tutumların, eşitsizliğin ve ayrımcılığın devam etmesinde önemli unsurlardan biridir (Altınova & Duyan, 2013). Bu kalıp yargıları, hem bireylerin yaşamını şekillendirmekte hem de bireylerin kendilerini gerçekleştirme noktasında problemler yaratmaktadır (Evans & Diekman, 2009). Özellikle ataerkil yapının devam ettiği toplumlarda var olan bu kalıp yargıları kadının eğitimini, çalışma hayatını, ev içerisindeki statüsünü olumsuz yönde etkilemekte, bu durum cinsiyetler arası eşitsizliği iyice pekiştirmekte ve beraberinde ayrımcılığı getirmektedir. Ayrımcılık genel olarak, 'toplumda güçsüz olarak nitelenen özelliklere sahip birey veya gruplara karşı adaletsiz, önyargılı ve eşit olmayan bir şekilde davranmak' şeklinde ifade edilmektedir (Thompson, 2001, s. 33). Toplumsal cinsiyet rollerinden ötürü kadınlar ayrımcılıkla karşı karşıya kalmaktadır. Temel hedefi sosyal adaleti gerçekleştirmek, insan haklarını korumak ve her türlü eşitsizlikle mücadele etmek olan sosyal hizmet disiplini, ayrımcılık karşıtı yaklaşımlar benimsemiştir. Ayrımcılık karşıtı sosyal hizmet uygulamaları, bireylere, gruplara, topluluklara ait olan biyolojik, sosyal, kültürel, etnik gibi farklılıklardan ötürü karşı karşıya kaldıkları her türlü olumsuz ve zorlayıcı tutum ve davranışla başetmelerine katkıda bulunan bir uygulama şeklidir (Payne, 1991, s. 190). Bu uygulamalar yapılırken, ayrımcılıktan hangi kesimlerin nasıl ve ne şekilde etkilendikleri ve toplumu bu kesimlere yönelik önyargıları belirlenmeye çalışılır.

Bu çalışmanın amacı, sosyal hizmet bölümünde öğrenim gören öğrencilerin toplumun kültürünün şekillendirdiği toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarını belirlemektir. Sosyal hizmet disiplininin odağını oluşturan gruplardan bir tanesi kadınlardır. Kadınların güçlendirilmesi, sosyal işlevselliklerinin artırılması, ihtiyaçlarının karşılanması, karşılaştıkları problemlerin çözüme kavuşturulması ve genel refahlarının artırılması sosyal hizmet disiplinin amaçlarındandır. Toplumsal cinsiyet rolleri kadınların kendilerini gerçekleştirme noktasında önüne çıkan önemli problemlerden bir tanesidir. Sosyal hizmet, bu toplumsal rollere yönelik bilinçlendirme, tutum değiştirme ve bunun sonucunda davranış değişikliği meydana getirmek üzere müfredatında toplumsal cinsiyete yönelik dersler bulundurmakta ve bu konuya hassas bir biçimde yaklaşmaktadır. Toplumsal cinsiyete yönelik bilgiler alan öğrencilerin bu konudaki bilgi düzeyleri, tutumları ve davranışlarının belirlenmesi önemlidir. Akçay & Başer (2018)'in yaptığı araştırmaya göre, toplumsal cinsiyete yönelik verilen eğitimin, sosyal hizmet alanındaki öğrenciler için toplumsal cinsiyet bağlamında olumlu tutum geliştirdiğini ortaya koymuştur. Bu sebeple sosyal hizmet öğrencilerinin aldığı bilgiler doğrultusunda tutumlarında yaşanan değişikliklerin belirlenmesi, bu bilgilerin tutum

değiştirmedeki rolünün ortaya çıkartılması toplumsal cinsiyet eşitsizliğini önlemek amacıyla belirlenecek politikalara yön verebilecek niteliktedir. Dolayısıyla geleneksel ağırlıklı bir yapıya sahip Türk toplumunda, sosyal hizmet öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rolleri bağlamındaki tutumlarının araştırılması kayda değerdir (Duyan & Duyan, 2005; Altınova & Duyan, 2013; Altınova vd., 2019). Bu noktada gerçekleştirilecek bu çalışmayla, sosyal hizmet öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları incelenmiştir.

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Yapılan bu çalışmada, nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama modeli kullanılmıştır. Bu model, çoğunlukla iki veya daha fazla değişken arasındaki ilişkilerin tespit edildiği ve ortaya çıkartıldığı araştırma tipleri olarak karşımıza çıkar (Büyüköztürk vd., 2013, s. 15). Yapılan bu çalışmayla sosyal hizmet öğrencilerinin sosyo-demografik bilgileri ile toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları arasındaki ilişki incelenmiştir.

Araştırma Evreni ve Örneklemi

Yapılan bu araştırmanın evrenini Türkiye sınırları içerisinde örgün sosyal hizmet lisans programlarında öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. 2022-2023 Eğitim-Öğretim yılı itibariyle 3021 erkek, 12995 kadın olmak üzere 16016 kayıtlı sosyal hizmet örgün öğretim programı öğrencisi bulunmaktadır (YÖKATLAS, 2022). Evrenin tamamına ulaşmak güç olduğu için kolayda örnekleme yöntemi tercih edilmiştir. Evrenin toplamından hareketle örneklem büyüklüğü %95 güven aralığı 0,05 hata payı ile 376 olarak belirlenmiştir. Bu sayı ulaşılması hedeflenen en az sayı olduğundan eksik veya hatalı yanıtların gelebileceği gözetenilerek 385 katılımcının katılımıyla veri toplama süreci tamamlanmıştır.

Veri Toplama Araçları

Çalışmanın amacı doğrultusunda, veri toplama aracı olarak görüşme formu (anket formu) hazırlanmıştır. Bu form, iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölüm içerisinde çalışmaya katılan sosyal hizmet öğrencilerinin sosyo-demografik bilgilerini ölçen sorular yer almaktadır. İkinci bölümde ise Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutum Ölçeği (TCRT)'ne ait 38 soru bulunmaktadır.

Sosyo-Demografik Bilgi Formu

Form, çalışmaya katılan öğrencilerin sosyo-demografik bilgilerini öğrenmek amacıyla cinsiyet, yaş, sınıf, gelir, okul başarı puanı gibi bilgilerin sorgulandığı beş sorudan oluşmaktadır.

Toplumsal Cinsiyet Rollerine İlişkin Tutum Ölçeği

Zeyneloğlu & Terzioğlu (2011) tarafından geçerlik ve güvenilirlik analizi yapılarak geliştirilen TCRT, 5'li likert tipinde olup toplam 38 maddeden oluşmaktadır. Öğrencilerin eşitlikçi tutum cümleleri 1 ile 5 arasında puanlandırılmıştır (Tamamen katılıyor, 5; Katılıyor, 4; Kararsız, 3; Katılmıyor, 2; Kesinlikle katılmıyor, 1). Geleneksel tutum cümleleri ise yukarıdakinin tam tersi bir şekilde puanlandırılmıştır. Buna göre, TCRT ölçeğinden elde edilebilecek en yüksek puan, 190; en düşük puan ise 38'dir. Zeyneloğlu & Terzioğlu (2011)'na göre, ölçeğin herhangi bir kesme puanı olmayıp puanın yüksekliği sosyal hizmet öğrencilerinin eşitlikçi bir tutuma sahip olduğunu ortaya koyarken, düşük puan almak ise geleneksel tutuma sahip olduğunu göstermektedir. Geliştirilen ölçeğin toplam Cronbach's α iç güvenlik katsayısı 0,92 olarak tespit edilirken (Zeyneloğlu & Terzioğlu, 2011) bu çalışmada TCRT ölçeğinin cronbach alfa (α) değeri 0,921 olarak saptanmıştır.

Veri Toplama Süreci

Araştırmanın veri toplama süreci kapsamında veri toplama aşamasına geçmeden ihtiyaç duyulan etik onay için Muş Alparslan Üniversitesi'ne gerekli başvurular yapılmış ve Muş Alparslan

Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'ndan gerekli onay alınmıştır (Evrak tarih ve sayı numarası: 04/06/2020-E.6226). Etik kurul işlemlerinin ardından Google Forms üzerinden oluşturulan anket formu çevrimiçi ortamda gerekli ön bilgilendirmeler yapılarak araştırma kapsamındaki üniversitelerin sosyal hizmet bölümlerinde öğrenim gören öğrencilere ulaştırılmıştır. Ekim 2022- Aralık 2022 tarihleri arasında bu üniversitelerin sosyal hizmet bölümünde okuyan ve çalışmaya katılmaya gönüllü olan 400 öğrenci araştırmaya katılmıştır. Eksik ve hatalı yanıtlar içeren veriler silinmiş, toplamda 385 katılımcıya ait veriler analiz edilmiştir. Herhangi bir çıkar çatışmasının olmadığı bu çalışmada, veri toplama sürecinin başından sonuna kadar araştırmacılar tarafından araştırma etiğine uygun bir şekilde davranılmış, veriler etik hususlar gözetilerek toplanmıştır.

Verilerin Analizi

Çalışma kapsamında elde edilen verilerin istatistiksel analizi için SPSS 22.0 programı kullanılmıştır. Google Forms üzerinden elde edilen veriler Excel yardımıyla SPSS programına aktarılmıştır. Yapılan normallik testinde Kolmogorov-Smirnov ve Shapiro-Wilk değerinin $p < 0,05$ olması dolayısıyla normallik varsayımı için çarpıklık ve basıklık değerleri incelenmiştir. Ölçek için çarpıklık ve basıklık katsayıları -1 ile +1 aralığında olduğunda veriler normal dağılmış olarak kabul edilmektedir (Hair vd., 2013). Yapılan normallik testinde verilerin bu aralıkta olması dolayısıyla normal dağıldığı kabul edilerek bu doğrultuda parametrik testler tercih edilmiştir. Bu çerçevede katılımcıların; sosyo-demografik bilgileri için frekans dağılımı, cinsiyetleri ile TCRT ölçeğinden alınan puanlar arasındaki farklılığın incelenmesi için bağımsız örneklem T testi; yaş, okuduğu sınıf, aylık bireysel gelir ve okul başarısı ile TCRT ölçeğinden alınan puanlar arasındaki farklılığın incelenmesi için Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) analizi gerçekleştirilmiştir.

Bulgular

Bu bölümde, sosyal hizmet öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarından elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 1: Öğrencilerin Sosyo-Demografik Bilgileri

		Frekans	Yüzde	\bar{X}	SS
<i>Cinsiyet</i>	Erkek	62	16,1		
	Kadın	323	83,9	--	--
	Toplam	385	100		
<i>Yaş</i>	18-19 Yaş	44	11,4		
	20-21 Yaş	189	49,1	21,475	2,213
	22+ Yaş	152	39,5		
	Toplam	385	100		
<i>Aylık Bireysel Gelir</i>	0-500 TL	85	22,1		
	501-1000 TL	173	44,9	1155,781	1022,860
	1001+ TL	127	33,0		
	Toplam	385	100		
<i>Okuduğu Sınıf</i>	1. sınıf	173	44,9		
	2. sınıf	103	26,8		
	3. sınıf	57	14,8	--	--
	4. sınıf	52	13,5		
	Toplam	385	100		
<i>Okul Ortalaması (GNO)</i>	50-60	27	7,1		
	61-70	99	26,1		
	71-80	102	26,9	76,55	11,41
	81-90	120	31,7		
	Toplam	381	100		

Tablo 1’de araştırmaya dâhil olan öğrencilerin sosyo-demografik bilgilerine yer verilmiştir. Buna göre çalışmaya katılan öğrencilerin cinsiyet bazlı dağılımlarına bakıldığında %83,9’unun kadın, %16,1’inin de erkek olduğu; yaş dağılımlarına bakıldığında %49,1’inin 20-21 yaş aralığında, %39,5’inin 22 yaş ve üzerinde ve %11,4’ünün de 18-19 yaş aralığında olduğu saptanmıştır. Çalışmaya dâhil olan öğrencilerin yaş ortalaması ise 21,47 ve standart sapması 2,21’dir. Öğrencilerin aylık bireysel gelirlerine bakıldığında %44,9’unun aylık gelirinin 501-1000 TL arasında değişiklik gösterdiği, %33’ünün 1001 TL ve üzeri gelire ve %22,1’inin de 0-500 TL arasında bir gelire sahip olduğu görülmüştür. Araştırmaya dâhil olan öğrencilerin aylık ortalama bireysel geliri ise 1155,78, standart sapması ise 2022,86 olarak saptanmıştır. Öğrencilerin sınıf bazlı dağılımları incelendiğinde %44,9’unun 1. Sınıf, %26,8’inin 2. Sınıf, %14,8’inin 3. Sınıf ve %13,5’inin de 4. Sınıf olduğu; okul ortalamalarına bakıldığında ise %31,7’sinin 81-90 arasında ortalamaya sahip olduğu, %29,9’unun 71-80, %26,1’inin 61-70, %8,2’sinin 91-100 ve %7,1’inin de 50-60 arasında bir okul ortalamasına sahip olduğu görülmüştür. Öğrencilerin genel not ortalamaları 76,55, standart sapması ise 11,41 olarak tespit edilmiştir.

Tablo 2’de araştırmaya katılan öğrencilerin TCRT ölçeğinden elde ettikleri toplam ve standart sapma değerleri yer almaktadır. Buna göre, katılımcıların TCRT ölçeğinden aldıkları en düşük değer 103, en yüksek değer ise 190 puandır. Öğrencilerin ölçeğe verdiği yanıtların ortalamasına bakıldığında ise bunun 160,87 ve bu değere ilişkin standart sapma ise 18,43 olarak saptanmıştır.

Tablo 2: TCRT Ölçeği Maddelerine İlişkin Ortalama ve Standart Sapma Değerleri

M. No	Maddeler	\bar{X}	SS
1	Kızlar, ekonomik bağımsızlıklarını kazandıklarında ailelerinden ayrı yaşayabilmelidir.	3,70	1,37
2	Erkeğin evde her dediği yapılmalıdır.	4,60	0,66
3	Kadının yapacağı meslekler ile erkeğin yapacağı meslekler ayrı olmalıdır.	4,18	1,02
4	Evlilikte çocuk sahibi olma kararını eşler birlikte vermelidir.	4,64	0,82
5	Bir genç kızın evleneceği kişiyi seçmesinde son sözü baba söylemelidir.	4,17	0,89
6	Kadının erkek çocuk doğurması onun değerini artırır.	4,67	0,75
7	Kadının doğurganlık özelliği nedeniyle, iş başvurularında erkekler tercih edilmelidir.	4,58	0,76
8	Ailede ev işleri, eşler arasında eşit paylaşılmalıdır.	4,46	0,87
9	Kadının yaşamıyla ilgili kararları kocası vermelidir.	4,57	0,75
10	Kadınlar kocalarıyla anlaşamadıkları konularda tartışmak yerine susmayı tercih etmelidir.	4,22	1,01
11	Bir genç kız, evlenene kadar babasının sözünü dinlemelidir.	3,45	1,28
12	Ailenin maddi olanaklarından kız ve erkek çocuk eşit yararlanmalıdır.	4,69	0,62
13	Çalışma yaşamında kadınlara ve erkeklere eşit ücret ödenmelidir.	4,64	0,69
14	Bir erkeğin karısını aldatması normal karşılanmalıdır.	4,91	0,39
15	Kadının çocuğu olmuyorsa erkek tekrar evlenmelidir.	4,68	0,64
16	Kadının temel görevi anneliktir.	3,83	1,31
17	Evin reisi erkektir.	4,15	1,19
18	Dul kadın yalnız başına yaşayabilmelidir.	4,34	0,90
19	Bir genç kızın, flört etmesine ailesi izin vermelidir.	3,58	1,10
20	Ailede kararları eşler birlikte almalıdır.	4,74	0,60
21	Bir kadın akşamları tek başına sokağa çıkabilmelidir.	4,18	1,09
22	Eşler boşandığında mallar eşit paylaşılmalıdır.	4,46	0,82
23	Kız bebeğe pembe, erkek bebeğe mavi renkli giysiler giydirilmelidir.	4,21	0,98
24	Erkeğin en önemli görevi evini geçindirmektir.	3,35	1,39
25	Erkeğin maddi gücü yeterliyse kadın çalışmamalıdır.	4,00	1,09
26	Evlilikte, kadın istemediği zaman cinsel ilişkiyi reddetmelidir.	4,34	0,87
27	Mesleki gelişme fırsatlarında kadınlara ve erkeklere eşit haklar tanınmalıdır.	4,61	0,64
28	Evlilikte erkeğin öğrenim düzeyi kadından yüksek olmalıdır.	4,39	0,87
29	Bir kadın cinsel ilişkiyi evlendikten sonra yaşamalıdır.	2,42	1,40

30	Ailede erkek çocuğun öğrenim görmesine öncelik tanınmalıdır.	4,60	0,74
31	Erkeğin evleneceği kadın bakire olmalıdır.	3,47	1,33
32	Alışveriş yapma, fatura ödeme gibi ev dışı işlerle erkek uğraşmalıdır.	4,04	1,03
33	Erkekler statüsü yüksek olan mesleklerde çalışmalıdır.	4,12	0,99
34	Ailede kazancın nasıl kullanılacağına erkek karar vermelidir.	4,43	0,73
35	Bir erkek gerektiğinde karısını dövmelidir.	4,85	0,45
36	Evlilikte gebelikten korunmak sadece kadının sorumluluğudur.	4,66	0,71
37	Bir kadın hastaneye gittiğinde kadın doktora muayene olmalıdır.	4,37	0,99
38	Evlilikte erkeğin yaşı kadından büyük olmalıdır.	3,55	1,32
TCRT (Toplam)		160,87	18,43

*Puan değeri yükseldikçe toplumsal cinsiyet rollerinde “eşitlikçi tutum”, puan değeri düştükçe de toplumsal cinsiyet rollerinde “geleneksel tutum” benimsendiğini göstermektedir.

Tablo 2’ye göre, çalışmaya katılan sosyal hizmet öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine verdikleri yanıtlar ortalama değerler üzerinden değerlendirildiğinde, maddelerin büyük çoğunluğunun (1,11,16,19,24,29,31,38 hariç) 4 puanın üstünde olduğu görülmektedir. Bu maddeler eşitlikçi tutumu yansıtan olumlu ifadeler olarak görülmektedir. Toplumsal cinsiyet rolleri bağlamında değerlendirildiğinde, çalışmaya katılan sosyal hizmet öğrencilerin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin eşitlikçi bakış açılarının baskın bir şekilde yer aldığı görülmektedir ($\Sigma=160.87$; $SS=18.43$).

Tablo 3: Öğrencilerin Bazı Sosyo-Demografik Bilgilerine Göre TCRT Ölçeğinden Alınan Test Sonuçları

		N	%	Σ	SS	T testi		
						t	p	
Cinsiyet								
TCRT	Erkek	62	16,1	149,85	23,72	-	0,001	
Toplam	Kadın	323	83,9	162,98	16,45	5,317		
						ANOVA Testi		
						F	p	Anlamlı fark
Yaş								
TCRT	18-19 Yaş	44	11,4	160,48	17,30			
Toplam	20-21 Yaş	189	49,1	160,10	17,68	0,435	0,647	--
	22+ Yaş	152	39,5	161,95	19,69			
Okuduğu sınıf								
TCRT	1. Sınıf	173	44,9	156,19	17,38			1<3
Toplam	2. Sınıf	103	26,8	159,06	17,81	20,43	0,001	1<4
	3. Sınıf	57	14,8	163,67	17,99			2<4
	4. Sınıf	52	13,5	176,98	13,95			3<4
Aylık gelir durumu								
TCRT	500 TL	85	22,1	156,66	17,18			
Toplam	500-999 TL	173	44,9	162,51	18,26	3,001	0,051	--
	1000+ TL	127	33,0	161,45	19,17			
Okul ortalaması								
TCRT	60 ve altı	27	7,1	163,22	19,68			
Toplam	61-70	99	26,1	157,95	19,32	1,925	0,106	--
	71-80	102	26,9	158,90	19,38			
	81-90	120	31,7	163,54	17,75			
	90-100	31	8,2	164,39	13,68			

*p<0.05

Tablo 3'te sosyal hizmet öğrencilerin sosyo-demografik bilgilerinin TCRT ölçeğinden aldıkları puanlara ilişkin t testi sonuçları görülmektedir. Elde edilen bulgular neticesinde, öğrencilerin toplumsal cinsiyet rolleri tutum ölçeğinden aldıkları puanın cinsiyet bazlı dağılımı incelendiğinde, kadın öğrencilerin toplumsal cinsiyet rollerine yönelik tutumlarının erkeklere göre anlamlı derecede yüksek olduğu belirlenmiştir ($p<0,05$). Buna göre TCRT ölçeğinde kadın öğrencilerin erkek öğrencilere göre daha eşitlikçi bir tutum içerisinde oldukları söylenebilir.

Toplumsal cinsiyet rolleri tutum ölçeği puanlarının yaş grupları, sınıf düzeyi, gelir düzeyi bazlı dağılımı incelendiğinde, sınıf düzeyi hariç diğer değişkenlerin hiçbirinde anlamlı bir fark tespit edilememiştir ($p>0,05$). Toplumsal cinsiyet rolleri tutum ölçeğinin sınıf bazlı dağılımı incelendiğinde, Levene test sonuçlarına göre, varyansların homojenliğinin sağlanmadığı görülmüştür ($p=0,02$). Yapılan ANOVA analizi neticesinde, sınıf düzeyleri arasında anlamlı düzeyde farklılaşma olduğu saptanmış ve bu farklılığın tespit edilmesi amacıyla da post-hoc testine başvurulmuştur. Sınıf düzeyinde varyansların homojenliğinin sağlanmamış olmasından ötürü Games-Howell testi uygulanmış, buna göre, toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin alt sınıflardan üst sınıflara doğru öğrencilerin büyük çoğunluğunun eşitlikçi cinsiyet rollerine karşı daha olumlu bir tutum içerisinde oldukları saptanmıştır ($p<0,05$).

Tartışma

Sosyal hizmet öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarının belirlenmesi amacıyla gerçekleştirilen bu çalışmayla, sosyal hizmet öğrencilerinin geleneksel ve eşitlikçi tutumlarının sosyo-demografik veriler açısından değişimi incelenmiştir. Bu kapsamda gerçekleştirilen çalışmaya, Türkiye'de sosyal hizmet örgün öğretim programlarında okuyan öğrenciler dâhil edilmiş ve bu çalışma toplam 385 öğrencinin katılımıyla tamamlanmıştır. Elde edilen verilerin incelenmesi neticesinde ortaya çıkan sonuçlar, sosyal hizmet öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin baskın bir şekilde olumlu tutum sergilediklerini göstermektedir. Bu çalışmanın sonuçlarıyla beraber benzer biçimde sosyal hizmet öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin algılarının olumlu olarak tespit edildiği farklı çalışmalarla da karşılaşmak mümkündür (Duyan & Duyan, 2005; Altınova vd., 2019). Bu noktada toplumsal cinsiyet eşitsizlikleriyle mücadelede önemli bir yer edinen sosyal hizmet mesleğinin ilerleyen süreçteki uygulayıcıları olarak sosyal hizmet öğrencilerinin olumlu tutum benimsemeleri önemli olarak görülmektedir.

Çalışmada ölçeğin toplam puan değeri yükseldikçe toplumsal cinsiyet rollerinde "eşitlikçi tutum", toplam puan değeri düştükçe de toplumsal cinsiyet rollerinde "geleneksel tutum" benimsendiğini göstermektedir. Çalışmaya katılan sosyal hizmet öğrencilerin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutum ölçeğinden aldıkları toplam puan 160,87 olarak belirlenmiştir. Alınan bu puan ortalamasının yüksek olması bu öğrencilerin toplumsal cinsiyet rollerinde eşitlikçi bir tutuma sahip olduğunu göstermektedir. TCRT ölçeğini geliştiren Zeyneloğlu & Terzioğlu (2011)'nin çalışmasında ölçekten alınan toplam puan 152,48 olarak bulunmuştur. Aynı ölçeğin kullanıldığı başka bir çalışmada da, kadınların toplam puanı 158,97, erkeklerin toplam puanı da 137,55 olarak tespit edilmiştir (Ertuğrul Yaşar & Zorluoğlu, 2021).

Toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumun cinsiyet değişkenine göre dağılımı incelendiğinde, kadın öğrencilerin erkek öğrencilere göre toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarında daha baskın bir şekilde eşitlikçi bir tutum içerisinde oldukları belirlenmiştir. Bu araştırmanın sonuçlarıyla benzer şekilde literatürde, farklı örneklerde toplumsal cinsiyet ile cinsiyet değişkeni arasında ilişkinin ortaya konulduğu (kadınların lehine) birçok çalışmayla da karşılaşmak mümkündür (Alkan, Serçemeli & Özmen, 2022; Aşılı, 2001; Vefikuluçay vd., 2007; Zeyneloğlu vd., 2007; Pınar vd., 2008; Vefikuluçay-Yılmaz vd., 2009; Kodan-Çetinkaya, 2013; Öngen & Ayaç, 2013; Aylaz vd., 2014; Aydın vd., 2016; Ertuğrul Yaşar & Zorluoğlu, 2021; Korkmaz & Özbesler, 2022). Bu noktada kadın öğrencilerin toplumsal cinsiyet rollerindeki olumlu

tutumunun erkek öğrencilere göre daha yüksek olması önemli bir bulgu olarak karşımıza çıkmaktadır. Kadınların toplumsal cinsiyet eşitsizliği sonucu yaşadığı sorunlar, farklılıklara saygı düzeylerinin yüksek olması, kadın cinsiyetine atfedilen sevgi ifadelerinin fazla olması gibi faktörler kadınların toplumsal cinsiyet konusunda daha olumlu ve eşitlikçi tutumlara sahip olmasını sağlayabilmektedir. Ancak erkek öğrencilerin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarının olumlu olmasına karşın kadın öğrencilere göre daha geleneksel bir tutum içerisinde olması da göz ardı edilmemesi gereken önemli bir noktadır. Burada erkeklerin kadınlara göre geleneksel toplumsal cinsiyet tutumunu benimsemiş olmalarının nedeni ağırlıklı olarak geleneksel bir yapıya sahip olan Türk toplumunun kültürel yapısıdır (Duyan & Duyan, 2005). Kültürel etkinliğin algılar üzerinde etkisi fazla olmasına karşın üniversite öğrenimi, bireylerin toplumsal cinsiyet rollerine modern bir bakış açısı getirmede önemli bir belirleyicidir (Altınova vd., 2019). Dolayısıyla toplumsal cinsiyet eşitsizlikleriyle mücadelede başı çeken meslek elemanlarından sosyal hizmet uzmanlarının yeterli bilgileri edinerek mezun olmaları ve donanımlı bir meslek elemanı olarak meslek hayatına atılmaları eşitlikçi bir bakış açısının oluşumunda değerlidir. Bu nedenle müfredat programlarının bu doğrultuda olması önemlidir.

Çalışmada, toplumsal cinsiyet rolleri tutum ölçeği puanlarının yaş grupları, sınıf düzeyi, gelir düzeyi bazlı dağılımı incelendiğinde, sınıf düzeyi hariç diğer değişkenlerin hiçbirinde anlamlı bir ilişki bulunamamıştır. Bu da bu çalışmayla sınırlı olarak bu değişkenlerin toplumsal cinsiyet rolleri bağlamında aralarında anlamlı bir farklılığın olmadığını göstermektedir. Sınıf düzeyi ile toplumsal cinsiyet algıları arasındaki ilişki incelendiğinde ise öğrencilerin çoğunlukla toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin eşitlikçi tutumlarının alt sınıflardan üst sınıflara doğru gidildikçe daha baskın hale geldiği belirlenmiştir. Yapılan bu çalışmanın sonuçlarıyla benzer şekilde literatürde sınıf düzeyi arttıkça öğrencilerin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumun arttığını tespit eden çalışmalar bulunmaktadır (Başçı & Giray, 2016; Akkoç, 2018; Kuluroğlu Sevinç, 2019). Bu farklılığın ortaya çıkmasının en önemli faktörlerden biri toplumsal cinsiyete yönelik derslerin ileriki dönemlerde verilmesidir. Bu sonuçlardan farklı olarak sınıf değişkeninin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarda belirleyici olmadığını ortaya koyan çalışmalar da mevcuttur (Özpulat, 2017; Baştürk vd., 2019; Korkmaz, 2020; Lotfi vd., 2022). Özellikle üniversite eğitimi (özelde sosyal hizmet eğitimi)'nin öğrencilerin toplumsal cinsiyet algılarında bir belirleyici olarak ön plana çıkması önemlidir. Bu noktada müfredat programları içerisinde toplumsal cinsiyet ve kadın odaklı derslerin yer alması gerekmektedir. Yapılan araştırmalar, sosyal hizmet eğitiminde toplumsal cinsiyet ve kadın temelli derslerin yer alması ve müfredat programlarının bu doğrultuda düzenlenmesinin önemini ortaya koymaktadır (Ching, 2007; Pease, 2011; Altınova vd., 2019; Greubel, 2021; Lotfi vd., 2022). Akçay & Başer (2018)'in toplumsal cinsiyet ve sosyal hizmet dersinin öğrencilerin toplumsal cinsiyet algılarına olan etkisi çalışmasıyla deney ve kontrol grubu olarak iki farklı grup üzerinde çalışmış ve deney grubundaki toplumsal cinsiyet ve sosyal hizmet dersinin öğrenciler üzerindeki olumlu toplumsal cinsiyet algısı oluşturmadaki rolünü tespit etmiştir. Bu çalışma öğrencilerde toplumsal cinsiyet eşitliği tutumunu geliştirmek için verilecek olan toplumsal cinsiyet derslerinin ne kadar önemli olduğunu göstermektedir. Bu noktada üniversitelerin tüm programlarında toplumsal cinsiyet odaklı derslerin öğretim programlarına dâhil edilerek eğitimin bu odakta verilmesi eşitlikçi bir toplumsal cinsiyet bilincinin oluşmasına ve toplumsal cinsiyet eşitsizliğiyle mücadeleye katkıda bulunacaktır.

Sonuç ve Değerlendirme

Bu çalışmayla sosyal hizmet öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Araştırmadan elde edilen sonuçlar, öğrencilerin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin baskın bir şekilde eşitlikçi bir tutum sergilediklerini ortaya koymaktadır. Aynı şekilde öğrencilerin öğrenim gördükleri sınıf düzeyinin artışına bağlı olarak eşitlikçi tutumlarında meydana gelen artış müfredat programlarıyla doğrudan ilişkilendirilebileceği düşünülmektedir.

Öğrenciler, toplumsal cinsiyet odağında gördükleri eğitimle bilinçlenmeleri ve buna bağlı olarak da eşitlikçi bir tutum benimsemeye başlamaları müfredatın öğrenciler üzerindeki olumlu bir yansıması olarak düşünülebilir. Bu düşünceden yola çıkarak, toplumsal cinsiyet eşitsizliğiyle mücadelede önemli bir görev üstlenen ve kadınların güçlendirilmesi hedefi taşıyan sosyal hizmet mesleğinin ilerleyen süreçteki uygulayıcıları olarak sosyal hizmet öğrencilerinin bu bilinçte olmaları önemli bir tespit olarak karşımıza çıkmaktadır. Benzer şekilde öğrencilerin toplumsal cinsiyet temelli genel değerlendirmelerinin yanı sıra cinsiyet bazlı değerlendirmelerinde kadınların erkeklere göre toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarında daha eşitlikçi bir tutum benimsedikleri belirlenmiştir. Bu da bir kadın mesleği olarak ön plana çıkan mesleğinde kadınların erkeklere kıyasla daha fazla tercih edilmeleriyle ilişkilendirilebilir. Genel olarak değerlendirildiğinde, sosyal hizmet öğrencilerin adalet temelli bir mesleğin uygulayıcıları olacakları göz önüne alındığında, erkek öğrencilerin konuya dair farkındalıklarını artırıcı çalışmaların gerçekleştirilerek bilinçlendirilmeleri ve müfredat programlarının toplumsal cinsiyet eşitliği temelli olacak şekilde güncel gelişmeler ışığında güncellenmesinin bu alana dair politikaların seyri ve adalet temelli bir toplum yapısının oluşumuna katkı sağlaması açısından da yararlı olacaktır.

Kaynakça

- Akçay, S. & Başer, D. (2018). Toplumsal cinsiyet ve sosyal hizmet dersinin sosyal hizmet öğrencilerinin toplumsal cinsiyet algısına etkisi. F. Yamaner & E. Eyuboğlu (Ed.), *İnsan, toplum ve spor bilimleri araştırma örnekleri* içinde (s. 287-296). Nobel.
- Akın, A. & Demirel, S. (2003). Toplumsal cinsiyet kavramı ve sağlığa etkisi. *Cumhuriyet Üniversitesi Tıp Fakültesi Dergisi*, 25(4), 73- 82.
- Aksoy, N. (2006), *Toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme ve kadının statüsü genel müdürlüğünün rolü*. [Yayımlanmamış kadının statüsü uzmanlığı tezi]. T.C. Başbakanlık Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü.
- Alkan, Ö., Serçemeli, C., & Özmen, K. (2022). Verbal and psychological violence against women in Turkey and its determinants. *PLoS one*, 17(10), e0275950. <https://doi.org/10.1371/journal.pone.0275950>
- Altınova, H. H., & Duyan, V. (2013). Toplumsal cinsiyet algısı ölçeğinin geçerlik güvenirlik çalışması. *Toplum ve Sosyal Hizmet Dergisi*, 24(2), 9-22. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/tsh/issue/48480/614123>
- Altınova, H. H., Duyan, V., & Megahead, H. A. (2019). The impact of the human rights education program for women on gender perceptions of social work students. *Research on Social Work Practice*, 29(1), 113-121. <https://doi.org/10.1177/1049731516679889>
- Aşılı G. (2001). *Üniversite öğrencilerinin cinsiyet rolleri ve ego (ben) durumları arasındaki ilişkisi*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Aydın M., Özen Bekar E., Yılmaz Gören Ş. & Sungur M. A. (2016). Attitudes of nursing students regarding to gender roles. *AIBU Journal of Social Sciences (published by Abant İzzet Baysal University, Turkey)*, 16, 223–242. <https://doi.org/10.1080/10376178.2018.1504623>
- Aylaz, R., Güneş, G., Uzun, Ö. & Ünal, S. (2014). Üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rolüne yönelik görüşleri. *Sted*, 23(5), 183-189.
- Bhasin, K. (2003). *Toplumsal cinsiyet “bize yüklenen roller”* (Çev. K. Ay). Kadın Dayanışma Vakfı Yayınları.
- Bhasin, K.(2000). *Understanding gender*. Kali for Women.

- Burger, J. M. (2006). *Kişilik*. (Çev. İ. D. Erguvan Sarıoğlu). Kaknüs Yayınları.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. & Demirel, F. (2013). *Bilimsel araştırma yöntemleri (14. Baskı)*. Pegem Akademi.
- Cankurtaran, Ö. & Beydili, E. (2016). Ayrımcılık karşıtı sosyal hizmet uygulamasının gerekliliği üzerine. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 27(1), 145-160. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/tsh/issue/38633/448511>
- Cherry, A. L. (2005). *Examining global social welfare, issues*. Thomson Brooks/Cole.
- Ching, L. (2007). The impact of feminism on social work students in Hong Kong. *Affilia*, 22(2), 185–194. <https://doi.org/10.1177/0886109907299057>
- Connell, R. W. (1987). *Gender and power: Society the person and sexual politics*. Polity Press.
- Deaux, K., & Lewis, L. L. (1984). Structure of gender stereotypes: Interrelationships among components and gender label. *Journal of Personality and Social Psychology*, 46(5), 991–1004. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.46.5.991>
- Demir, A. (2020). Toplumsal cinsiyet algısı ve kariyer kararsızlığı: Sinop örneği. *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, 8(22), 1-17. <https://doi.org/10.33692/avrasyad.689224>
- Dökmen, Z. Y. (2009). *Toplumsal cinsiyet: sosyal psikolojik açıklamalar (6. Basım)*. Remzi Kitabevi.
- Duran, R. & Yılmaz, Ç. (2020). Dezavantajlı/ risk altındaki gruplar: Mevsimlik tarım işçileri. Hüseyin D. (Ed.). *Sosyal hizmette dezavantajlı/ risk altındaki gruplar içinde* (s. 331-358). Nika Yayınevi.
- Duyan V. & Duyan G. (2005). Turkish social work student's attitudes toward sexuality. *Sex Roles*, 52, 697–706. <https://doi.org/10.1007/s11199-005-3736-4>
- Ertuğrul Yaşar, Z. & Zorluoğlu, E. (2021). Üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerinin ve toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarının incelenmesi. *ETÜ Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 0(12), 1-17. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/etusbed/issue/57750/795100>
- Evans, C. D., & Diekman, A. B. (2009). On motivated role selection: Gender beliefs, distant goals, and career interest. *Psychology of Women Quarterly*, 33(2), 235–249. <https://doi.org/10.1111/j.1471-6402.2009.01493.x>
- Giddens, A. (2008). *Sosyoloji*. Kırmızı Yayınları.
- Greubel, A. D. (2021). Curricular content on women: Gender equity in social work education. *Journal of Social Work Education*, 57(3), 505-518. <https://doi.org/10.1080/10437797.2019.1671267>
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., Anderson, R. E., & Tatham, R. L. (2013). *Multivariate data analysis*. Pearson Education Limited.
- Kılıç, S. (2012). Örnek büyüklüğü, güç kavramları ve örnek büyüklüğü hesaplaması. *Journal of Mood Disorders*, 2(3), 140-142. <https://doi.org/10.5455/jmood.20120921043306>
- Kodan Çetinkaya, S. (2013). Üniversite öğrencilerinin şiddet eğilimlerinin ve toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumlarının incelenmesi. *Nesne Psikoloji Dergisi*, 1(2), 21-43. <https://doi.org/10.7816/nesne-01-02-02>

- Korkmaz, K. & Özbesler, C. (2022). Sosyal hizmet öğrencilerinin farklılıklara saygı düzeyleri ile toplumsal cinsiyet algıları arasındaki ilişki. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 33(3), 867-887. <https://doi.org/10.33417/tsh.994401>
- Kottak, P.G. (2002). İnsan çeşitliliğine bir bakış. S. Altuntek, B. Aydın, & D. Erdal, (Ed.), *Antropoloji içinde* (s. 442–463). Ütopya Yayınevi.
- Lotfi, S., Özkan, A. O., Babacan, M. & Akduman, Ö. (2022). Sosyal hizmet öğrencilerinin toplumsal cinsiyet algılarının ve flört şiddeti tutumlarının çeşitli değişkenler bağlamında incelenmesi. *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 33(2), 463- 482. <https://doi.org/10.33417/tsh.983536>
- Oakley A. (1985). *Sex, gender and society*. Gower Publishing Company Limited.
- Öngen, B. & Aytaç, S. (2013). Üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları ve yaşam değerleri ilişkisi. *Istanbul Journal of Sociological Studies*, 0(48), 1-18. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/pub/iusoskon/issue/9552/119306>
- Payne, M. (1991). *Modern social work theory: A critical introduction*. Palgrave Macmillan.
- Pease, B. (2011). Men in social work: Challenging or reproducing an unequal gender regime? *Affilia*, 26(4), 406–418. <https://doi.org/10.1177/0886109911428207>
- Pınar, G., Taşkın, L. & Eroğlu, K. (2008). Başkent Üniversitesi öğrenci yurdunda kalan gençlerin toplumsal cinsiyet rol kalıplarına ilişkin tutumları. *Sağlık Bilimleri Fakültesi Hemşirelik Dergisi*, 15(1), 47-57.
- Savaş, G. (2018). Türkiye’de yaşayan bireylerin toplumsal cinsiyet eşit(siz)liği algısı - Gender (In) equality perception of individuals living in Turkey. *Akdeniz Kadın Çalışmaları ve Toplumsal Cinsiyet Dergisi*, 1(2), 101-121. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ktc/issue/39906/461518>
- Thompson, N.(2001). *Anti-discriminatory practice*. Palgrave Macmillan.
- Vatandaş, D. D. C. (2011). Toplumsal cinsiyet ve cinsiyet rollerinin algılanışı. *Istanbul Journal of Sociological Studies*, 0(35), 29-56. Retrieved from <https://dergipark.org.tr/pub/iusoskon/issue/9517/118909>
- Vefikuluçay D., Zeyneloğlu S., Eroğlu K., & Taşkın L. (2007). Kafkas Üniversitesi son sınıf öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin bakış açıları. *The Journal of Hacettepe University Nursing School (published by Hacettepe University, Turkey)*, 14, 26–38 (in Turkish).
- Vefikuluçay-Yılmaz D., Zeyneloğlu S., Kocaöz S., Kısa S., Taşkın L., Eroğlu K. (2009). Views of gender roles of university students. *Hacettepe Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*, 14(2), 775–792.
- World Health Organization. (1998). *Gender and health, technical paper*. World Health Organization.
- Yılmaz, D. V., Zeyneloğlu, Z., Kocagöz, S., Kısa, S., Taşkın, L. & Eroğlu, K. (2009). Üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin görüşleri. *Uluslararası İnsan Bilimleri Dergisi*, 6(1), 775-792.
- YÖKATLAS. (2022). *Lisans program atlası 2022 yılı verileri*. Erişim Adresi <https://yokatlas.yok.gov.tr> Erişim Tarihi 04.01.2023
- Zastrow, C. (2018). *Sosyal hizmete giriş (5. Baskı)*. (Çev. Ed. D. B. Çiftçi). Nika Yayınevi.

Zeyneloğlu, S. (2008). *Ankara'da hemşirelik öğrenimi gören üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet rollerine ilişkin tutumları*. [Yayımlanmamış doktora tezi]. Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.

Zeyneloğlu, S. & Terzioğlu, F. (2011). Toplumsal cinsiyet rolleri tutum ölçeğinin geliřtirilmesi ve psikometrik özellikleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 40, 409-420.

Beyan ve Açıklamalar (Disclosure Statements)

1. Araştırmacıların katkı oranı beyanı / Contribution rate statement of researchers:

1. Yazar/First author %50,

2. Yazar/Second author %50.

2. Yazarlar tarafından herhangi bir çıkar çatışması beyan edilmemiştir (No potential conflict of interest was reported by the authors).